

Депеш Мод

КУПИТИ

«Непричесана» і жорстка історія входження в серйозне життя. Дія твору відбувається у червні 1993 року. «Депеш Мод» тільки з першого погляду скидається на галюцинацію напівголодного студентика, насправді це строкатий портрет перехідної доби і покоління, яке зависло в жорсткому міжчассі дев'яностих.

Сергій Жадан

ДЕПЕШ МОД

Meridian Czernowitz

Жадан

MERIDIAN CZERNOWITZ
МІЖНАРОДНА ЛІТЕРАТУРНА
КОРПОРАЦІЯ

Сергій Жадан

Депеш Мод

Meridian Czernowitz

2023

Суддя – западліст:
він не любить «Металіст».

15.02.04 (неділя)

Коли мені було чотирнадцять і в мене були свої види на життя, я вперше накачався алкоголем. Під саму зав'язку. Було дуже тепло, і наді мною пливали сині небеса, а я лежав і помирав на смугастому матраці й навіть похмелитися не міг, тому що мені було лише чотирнадцять і похмелятися я ще просто не навчився. За останні п'ятнадцять років у мене було більш ніж достатньо підстав, аби не любити це життя, життя від початку, щойно я почав його сприймати, виявилось штукою підлою і невдячною, воно відразу ж взяло за звичку обертатись такими лажовими ситуаціями, згадувати про які не хочеться, але які запам'ятовуються надовго. Хоча зі свого боку я особливих претензій ніколи не висловлював, очевидно, у мене все гаразд у моїх стосунках із життям, навіть попри його клінічну мудакуватість. Мене, за великим рахунком, коли не траплялось чергових демаршів ззовні, все влаштувало – мене

влаштували обставини, в яких я жив, влаштували люди, з якими я спілкувався, з якими я час від часу бачився і з якими мені доводилось мати справу. Вони мені, за великим рахунком, не заважали, сподіваюсь – я їм теж. Що ще? Мене влаштувала та кількість бабок, яка в мене була, себто влаштувала не кількість як така, бабок у мене насправді майже ніколи не було, влаштовував сам принцип обертання їх навколо мене – я з дитинства помітив, що банкноти з'являються саме тоді, коли тобі потрібно, і приблизно в тій кількості, без якої ти не обійдешся, зазвичай це спрацьовувало, точно спрацьовувало, очевидно, якщо ти не до кінця втратив совість і зберігаєш бодай крихти якоїсь пристойності, в сенсі там чистиш зуби, або не їси свинину, якщо ти мусульманин, то до тебе із не з'ясованою тобою регулярністю з'являється янгол із чорними бухгалтерськими нарукавниками й лупою на крилах і поновлює твій поточний рахунок певною сумою у грошовому еквіваленті, так, аби ти, з одного боку, зовсім ноги не протягнув, а з іншого – не надто вийобувався і не перепаскудив своєї реінкарнації купівлею танкерів із нафтою чи цистерн зі спиртом. Мене це влаштувало, в цьому я янголів розумів і підтримував. Мене влаштувала країна, в якій я жив, влаштувала та кількість

гівна, котрим вона була заповнена і котре в найбільш критичні відтинки мого в цій країні проживання сягало колін і вище. Я розумів, що цілком міг народитись в іншій країні, куди гіршій, наприклад із більш суворим кліматом чи авторитарною формою правління, де біля влади стояли б не просто ублюдки, як у моїй країні, а які-небудь поморочені ублюдки, які передавали б владу в спадок своїм дітям разом із зовнішнім боргом та внутрішнім мракобіссям. Так що я вважав, що доволі добре ще втрапив, тому не надто переймався цими речами. За великим рахунком мене влаштовувало все, мене влаштовувала телевізійна картинка, котру я бачив за вікнами помешкань, у яких я жив, тому я намагався просто не надто швидко перемикаєти канали, оскільки встиг помітити, що будь-які вияви уваги з боку змонтованої навколо мене реальності обов'язково закінчуються наперед прогнозованими гадо-стями чи просто дрібним житейським западлізмом. Реальність прикольна сама по собі, проте цілковито лажова при підрахунку післяматчевої статистики, коли ти аналізуєш свої та її показники і бачиш, що порушень з її боку було в кілька разів більше, а вилучення траплялись лише в твоїй команді. Якщо мене щось і пригнічувало по-справжньому, то саме ці постійні та наполегливі намагання цієї

телекартинки вступити зі мною в протиприродні статеві зносини, себто, просто кажучи – відтрахати мене, скориставшись моїми ж таки суспільними правами та християнськими обов'язками. Я весело прожив ці свої п'ятнадцять років дорослого життя, не беручи участі в побудові громадянського суспільства, не приходячи на виборчі дільниці й успішно уникаючи контактів з антинародним режимом, якщо ви розумієте, що саме я маю на увазі; мене не цікавила політика, не цікавила економіка, не цікавила культура, навіть прогноз погоди мене не цікавив, хоч це була чи не єдина в цій країні річ, яка викликала довіру, але мене вона все одно не цікавила.

Зараз мені тридцять. Що змінилось за останні п'ятнадцять років? Майже нічого. Навіть зовнішність цього... президента не надто змінилась, у всякому разі його портрети як ретушувались тоді, так і тепер ретушуються, навіть я це помітив. Змінилась музика в радіо, але я його, за великим рахунком, і не слухаю. Змінився одяг, але 80-ті, наскільки я розумію, і далі в моді. Не змінилась телекартинка, вона така ж липка та ядуча, як розлитий на паркеті лимонад.

Не змінився клімат, зими все такі ж довгі, а весни – довгоочікувані. Змінились друзі, себто одні

назавжди зникли, а інші натомість з'явилися. Змінилась пам'ять – вона стала довшою, але не стала кращою. Сподіваюсь, її вистачить ще років так на шістдесят тривалого побутового похуїзму й незламної душевної рівноваги. Чого я собі й бажаю. Амінь.

17.06.93 (четвер)

ВСТУП № 1

16:50

Сімнадцяте червня, близько п'ятої дня, Собака Павлов намагається спуститись у підземку. Він підходить до вертушки, йде просто на жінку в уніформі й дістає з кишені ветеранське посвідчення. Жінка в уніформі дивиться в посвідчення і читає: «Павлова Віра Наумівна». «Ну?», – питається.

– Бабуся, – говорить Собака Павлов.

– Де бабуся?

– Це, – показує Собака посвідчення. – Моя бабуся.

– Ну й що?

– Вона – ветеран.

– Ну, а ти що хочеш?

– Вона в танку горіла.

Жінка ще раз дивиться в посвідчення. Хто її знає, думає вона, може, й горіла, по фото не скажеш.

– Ну, добре – каже вона. – А від мене що треба?

– Пропустіть, – говорить Собака.

– А ти що – теж у танку горів?

– Ну, почекайте, – починає торгуватись Собака, – може, я їй поїсти несу.

– Що поїсти?

– Ну, поїсти, – Собака згадує, що насправді їсть його бабуся, коли їй дають. – Молочні продукти, розумієте? Сир.

– Сам ти сир, – незлобиво каже тітка в уніформі.

Собака розуміє, як все це виглядає збоку. Що ось він б'ється головою об велетенський безкінечний мур, яким від нього відгородилось життя, б'ється без жодної надії на успіх, і всі життєві принади, в тому числі й проїзд у метрополітені, йому зараз просто не світять, ось як це виглядає. Він збирає всю свою волю в кулак і говорить щось на зразок того, що, мовляв, послухайте, жінко, він, звісно, говорить не так, але зміст приблизно такий. Так от, послухайте мене уважно, – каже він, – добре? Тільки не нервуйте. Ось що я вам скажу, жінко. Ви, звичайно, можете зневажати мене, я бачу, що ви зневажаєте мене, ви ж мене зневажаєте, так? Послухайте,

послухайте, я хочу ще сказати, послухайте. Але навіть попри це, розумієте, як би це сказати – ну, ви там, я не знаю що, ви по-різному можете до цього ставитись, згоден, для вас це може нічого не означати, але погодьтесь – моя бабуся не може здохнути з голоду лише через те, що мене – її законного онука, перепрошую, ось так просто не пропустила в метро якась падла тилова. Погодьтесь? (ну, в цьому місці вони просто пообкладали одне одного, але хай буде так) – він сконцентровується і раптом пірнає жінці попід руки, змахуючи в повітрі ветеранським посвідченням, і зникає в прохолодному кишечнику підземки.

«Яка падла тилова? – думає жінка. – Я взагалі – 49-го року народження».

17:10

Собака виходить під стадіоном, на порожню платформу, десь за годину «Металіст» грає останній домашній матч, сьогодні всі мають з'їхатись, знаєте, як це буває, закриття сезону, всілякі такі речі, нагорі дощове літо, небо з хмарами і десь якраз над Собакою стоїть напіврозвалений стадіон, в останні роки він зовсім розмок і осунувся, кризь бетонні плити починає битись трава, особливо після

дощів, трибуни засрані голубами, на полі теж гівно, особливо коли там грають наші, розвалена країна, розвалений фізкультурний рух, великі стернові проїбали найголовніше, як на мене, адже як не крути, а в Союзі були дві речі, котрими можна було пишатись – футбольний чемпіонат і ядерна зброя, тих, хто позбавив народ таких атракціонів, навряд чи чекає спокійна безтурботна старість, ніщо так не підриває карму, як хуйова національна політика, це вже точно. Собака ще якийсь час стоїть на платформі, з іншого боку мають під'їхати знайомі, так що потрібно просто їх дочекатись, Собака втомлений і змучений – він п'є вже третій день, ще й погода погана, очевидно, це від погоди, тиск чи як це називається. Як називається стан, коли ти п'єш третій день і раптом перестаєш пізнавати рідних і близьких? Очевидно, що тиск.

Він навіть не може згадати, що сталося – літо починалось так добре, йшли дощі, Собака успішно й безтурботно просирав свої молоді роки, аж раптом друзі-рекламники затягнули стабільно безробітного Собаку в нетрі рекламної індустрії, простіше кажучи, взяли кур'єром у відділ реклами своєї газети. Собаку ламало, але він тримався і ходив на роботу. Користі він приносив мало, але добре вже те, що десь вважався людиною, сам він особливо

цим ніколи не переймався, ну, та на те вони й друзі, щоби правити в грубий контактний спосіб твій соціальний статус, я від початку говорив, що надовго його не вистачить, але мене не слухали, казали нічого, він нормальний загалом хлопець, йобнутий трішки, але нічого, нічого погоджувався я, нічого.

Собаки вистачає днів на десять, після цього він запиває і на роботу більше не ходить, а щоб його не знайшли, п'є по знайомих, у Собаки в його дев'ятнадцять пів міста знайомих, одну ніч він навіть ночує на вокзалі – зустрічає там знайомих грибників, котрі їдуть ранковою електричкою кудись на Донбас по сировину, і ночує з ними під колонами на вулиці, тричі шмонається патрулями, чесно висиджує до ранку, слухаючи байки про гриби та інші термоядерні речі, потім не витримує і завалює додому. Тут його і застає телефонний дзвінок. В іншому стані Собака нізащо слухавку не зняв би, але всередині в ньому вже плавають срібні холодні форелі триденного алкогольного запою і боляче б'ють зсередини хвостами по нирках і печінці так, що світ Собаці тьмариться і слухавку він бере автоматично. «Собака? – кричать у телефон. – Не смій кидати слухавку!»: друзі-рекламники Вова і Володя, котрі влаштували його на свою голову в рекламний бізнес, сидять десь у своєму комсомольському офісі й, вириваючи один

в одного слухавку, намагаються переконати Собаку поговорити з ними, збиваючись час від часу на мат. «Собака! – говорять вони. – Головне, не смій кидати слухавку. Підар! – говорять вони, переконавшись, що Собака їх слухає. – Якщо ти зараз кинеш слухавку, тобі хана. Ми тебе уриємо, чуєш?». «Алло», – каже Собака на це. «Що алло? – нервують Вова і Володя. – Що алло? Ти нас чуєш?». «Так», – каже Собака перелякано. «Добре, – пожвавлюються Вова і Володя. – Значить, так – зараз десята ранку». «Що?» – Собака кінцево лякається і слухавку кидає. Телефон відразу тріщить по новій. Собака нерішуче підіймає слухавку. «Ти!!! – реве в слухавці. – Підар!!! Не смій кидати слухавку!!! Ти нас чуєш??? Не смій кидати слухавку!!!». Собака важко сковтує слину. «Ти нас чуєш?». «Ну», – невпевнено каже Собака. «Значить, так, – розриваються рекламники. – Зараз – десята ранку. Не смій кидати слухавку!!! Ти чуєш??? Не смій кидати слухавку!!! Зараз десята. О пів на шосту ми тебе чекаємо біля стадіону. Якщо не прийдеш – ми тобі відірвемо яйця. Якщо прийдеш – ми тобі теж відірвемо яйця. Але тобі краще прийти. Ти зрозумів???». «Так», – каже Собака. «Ти нас зрозумів?!» – не можуть заспокоїтись рекламники. «Зрозумів», – каже Собака Павлов, відчуючи, як форелі весело ганяють десь у нього під горлом. «Що з тобою? – нарешті

питаються рекламники. – Тобі погано?». – «Так». «Тобі щось принести?». – «Водяри принесіть». «Підар», – говорять Вова і Володя і кладуть слухавку.

Собака переводить подих. Десята година. Потрібно переодягнутись або похмелитись, краще, звичайно, похмелитись. Із сусідньої кімнати виходить його бабуся. Ця його бабуся, він її любить, ну і всяке таке, навіть ходить із її ветеранським посвідченням, можна навіть сказати, що він нею пишається, не зовсім, звичайно, але до певної міри, говорить, що вона в танку горіла, я собі слабо уявляю стареньку в танковому шоломі, хоча все може бути. «Що, Віталік?» – говорить вона. «Робота, бабусю, – каже Собака. – Робота». «Що воно за робота, – бідкається старенька. – Вчора цілий день телефонували, де, говорять, цей підар. А я звідки знаю?».

17:22

Вова і Володя вистрибують з вагона, підбирають Собаку і виходять на вулицю. Живий? – питаються, Собака зовсім блідий, ніяк не поправиться, вони тягнуть його в гастроном на Плеханівській і беруть там дві пляшки водяри, не бійся, говорять вони Собаці, ми тебе спочатку відкачаємо, а вже потім яйця рвати будемо, який нам інтерес

рвати щось у тебе такого, ти на себе подивись. Вони підводять його до вітрини гастронома, гастроном темний і порожній, як і більшість гастрономів у країні в цей тривожний час, розвалили країну, суки, дивись, говорять вони Собаці, дивись на кого ти схожий, Собака зовсім розслаблений, він дивиться у вітрину, за якою стоїть продавщиця в білому халаті й теж дивиться, як за вікном на вулиці, якраз проти неї, стоять двоє наволочної зовнішності ублюдків, тримають попід руки третього такого ж і показують на неї пальцями. Вона дивиться на них із ненавистю, Собака якось фокусує погляд, розпізнає своє відображення і раптом помічає, що в цьому відображенні є ще хтось, якась дивна істота в білому одязі з великою кількістю косметики на обличчі важко повертається в його оболонці, в межах його тіла, ніби намагається прорватись крізь нього, так що йому стає погано, очевидно, думає Собака, це моя душа, тільки чому в неї золоті зуби?

17:35–18:15

Протягом сорока хвилин Собаку приводять до тям. В нього вливають водяру, і за якимись законами фізики Собака, наповнюючись нею, прибуває на поверхню, говорить всім привіт, його

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ